طلوع روزنامه

طلوع روزنامه فرهنگی / سیاسی / اجتماعی / ورزشی

صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر: محمدمهدی جعفری‌زاده

شماره استاندارد بین المللی روزنامه طلوع (شاپا) : ۸۰۰۲-۵۸۷۳ ISSN: 5873 - 8002 عضو شرکت تعاونی مطبوعات کشور

شیراز: خیابان انقلاب (نادر) / نبش پارک انقلاب / مجتمع رز / طبقه اول تلفن: ۳۲۳۴۴۷۷۲-۰۷۱ فاکس: ۳۲۳۴۴۷۷۱

کازرون: خ قدمگاه / پایین تر از تقاطع امیرکبیر ۴۲۲۲۹۲۴۶-۰۷۱ پست الکترونیک: toloudaily@gmail.com

حساب جاری سپهر ۰۱۰۱۴۵۵۸۳۷۰۰۱ بانک صادرات به نام روزنامه طلوع آدرس سایت: www.tolounews.com

مرامنامه اخلاقی: tolounews.com/Regulations.aspx چاپخانه: خلیج فارس

پنجشنبه ۱۷ تیر ۱۴۰۰ ○ شماره ۳۱۱۹ ○ قیمت در کازرون ۳۰۰۰ تومان

امروز شما

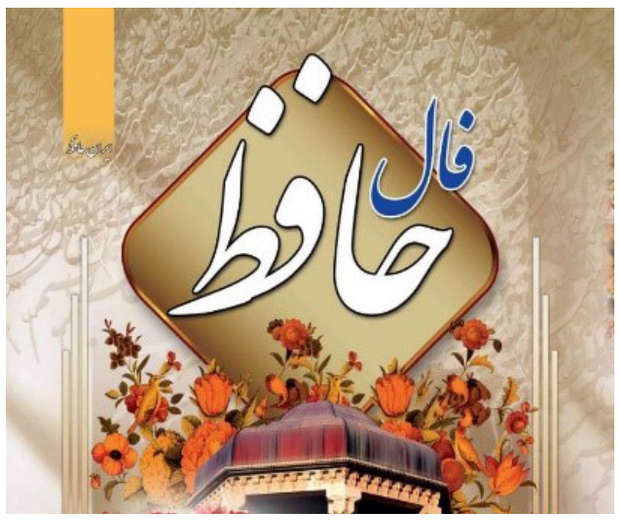

فروردین

بعضی از دوستان به یکباره راه خود را عوض می‌کنند و تو را دچار حیرت و شگفتی می‌کنند. این مسئله نشان می‌دهد که باید در بعضی از قضاوت‌های خود تجدیدنظر کنی.

اردیبهشت

احتیاج داری که افق‌های زندگی عاطفی خود را توسعه دهی. باید با افراد جدید آشنا شد و از آنها آموخت. باید راه‌های تازه‌ای را کشف و تجربه کرد. هنوز فرصت‌های خوبی در اختیار داری.

خرداد

حتی‌الامکان از بحث و جدل بی‌فایده با او دوری کن چون سرانجام این دوستی روشن نیست و تو با بحث و جنجال فقط عمر خود را هدر می‌دهی. بهتر است به فکر آینده‌ات باشی.

تیر

در قلمرو عشق و روابط عاطفی، تحول مهمی اتفاق می‌افتد که برای تو تعیین کننده خواهد بود. البته هر تحول یا حادثه‌ای در قلمرو عشق و دوستی تأثیرگذار و تعیین کننده خواهد بود. نسبت به این تحول خوش‌بین باش.

مرداد

امروز یک روز رؤیایی خواهد بود. از آن روزهایی که تو می‌توانی به آرزوهایت برسی. دستی از غیب برنامه‌ریزی کرده است تا تو در این روز موفقیت مهمی را بدست آوری.

شهریور

تحولات مهمی در زندگی عاطفیت پیش می‌آید و تو مجبور می‌شوی تصمیمات تازه‌ای بگیری. برای آنکه این تصمیمات در جهت آسایش تو باشد باید دوراندیشی داشت و فرداهای دورتر را نیز در نظر گرفت.

مهر

این گذشته آزاردهنده را باید به دریا ریخت. به جای فکر کردن به آن باید به آینده فکر کرد.

آبان

از کسانی که ظاهری زیبا و باطنی پر از کینه و مرض دارند باید دوری کرد. دمخور نبودن با این چنین افراد یک نوع رهایی و رستگاری است. پیشنهادی ارائه می‌شود که باید در مورد آن خوب اندیشید و سپس تصمیم گرفت.

آذر

مطمئن باش که تلاش‌های تو به نتیجه خواهد رسید. شاید دیگران از راه‌های مشروع یا نامشروع دیگری بتوانند کسانی را بدست آورند اما تو با خود عهد کرده‌ای که زندگی سالمی داشته باشی.

دی

احتیاج به گرفتن تصمیم‌های تعیین کننده و سرنوشت‌ساز نیست. نمی‌خواهد خودت را به دردسر بیندازی. تا همین حد کفایت می‌کند چون موضوع چندان جدی نیست.

بهمن

نگران سردی این رابطه نباش. به مرور زمان و با شناخت بیشتر همه چیز تغییر خواهد کرد و این رابطه محکم خواهد شد.

اسفند

دوباره شانس در خانه تو را می‌زند. کافی است این در را باز کرده و با رویی خوش به استقبال آینده بروی. فرصت‌های خوبی در اختیار داری فقط باید وقت‌شناس باشی و از آنها استفاده کنی.

نسل‌سازی برای احیا و حفظ لگن‌نوازی مازندران

تعدادی از بانوان علاقه‌مند به فرهنگ و موسیقی مازندران از رده‌های سنی مختلف با سرپرستی یک هنرمند و پژوهشگر موسیقی نواحی در قالب یک گروه برای احیاء لگن‌نوازی به عنوان یکی از سنت‌های موسیقایی مازندران گرد هم جمع شده‌اند و لگن‌نوازی گروهی را برای اجرای صحنه‌ای و ضبط اثر تمرین می‌کنند.

به گزارش ایرنا، اجراهای گروهی همیشه جذابیت‌های خاص خود را دارند، بویژه اگر مربوط به موسیقی نواحی باشند. حالا تصور کنید که چند تن از دختران و بانوان با ضربه‌های منظم و ضرباهنگی مشخص به صورت تک نفره یا دونفره روی یک لگن فلزی می‌کوبند و شعرهای محلی را با هم زمزمه می‌کنند.

این تصویری است که می‌توانید از بخشی از عروسی‌های قدیم مازندران در ذهن‌تان تجسم کنید، اما مدتی است که این کار گروهی موسیقایی بانوان مازندران، زیر نظر سید جلال محمدی نوازنده و پژوهشگر موسیقی مازندران به شکل متفاوتی در حال انجام است. پس از فراخوانی که برای جذب هنرجو و تشکیل گروه لگن‌نوازان مازندران منتشر کرد، ده‌ها تن از دختران و بانوان اعلام آمادگی کردند و اکنون در کنار هم در حال هم‌نوازی تشت یا لگن به عنوان یکی از آلات موسیقایی زنان مازندران هستند.

از خردسال و نوجوان و جوان تا میانسال و بزرگسال و حتی بانوانی در آستانه سالمندی؛ همگی یک وجه اشتراک موسیقایی دارند؛ این که عضو گروه لگن‌نوازان مازندران یا تشت‌لاک‌کِتِن هستند و با علاقه و انگیزه ضرباهنگ‌های مختلف مربوط به این بخش از موسیقی زنانه مازندران را تمرین می‌کنند.

پرنیا اکبری دختر خردسال دبستانی یکی از همین افراد است که با مادرش برای آموختن لگن‌نوازی عضو این گروه شده و در کنار سایر فعالیت‌های موسیقایی‌اش لگن‌نوازی را هم فرامی‌گیرد. مادرش می‌گوید: پرنیا قبل از این هم موسیقی کار می‌کرد. نوازنده سازهای کوبه‌ای است و از وقتی که لگن‌نوازی را دید مشتاق شد تا این را هم یاد بگیرد. این علاقه بهانه‌ای شد که من هم با او به این گروه بیایم و لگن‌نوازی را تمرین کنم.

پرنیا تنها دختر خردسال این گروه نیست. علاوه بر او و همسن و سال‌هایش، تقریباً از هر رده سنی تا حدود ۷۰ سال می‌توان عضوی را در این گروه مشاهده کرد. شکیبا عرب بانوی ۶۳ ساله اهل ساری یکی از همین افراد است؛ معلم بازنشسته‌ای که پس از دوران بازنشستگی تصمیم گرفت سراغ فرا گرفتن موسیقی برود و در فرهنگخانه مازندران مشغول آموختن تار شد. او می‌گوید: لگن‌نوازی را از کودکی آموختم و وقتی با فراخوان گروه لگن‌نوازان مواجه شدم تصمیم گرفتم با توجه به آشنایی‌ام با این بخش از موسیقی عضو گروه شوم. خوشحالم که در این جمع حضور دارم و می‌بینم که نسل جدید هم از لگن‌نوازی استقبال می‌کنند.

لگن‌نوازی در مازندران

لگن یا تشت که ابزاری معمولی و تقریباً پرکاربرد در خانه مازندرانی‌هاست، یک ساز ویژه بانوان هم محسوب می‌شود. بانوان مازندرانی در دهه‌های قبل استفاده‌ای چندمنظوره از لگن‌های مسی می‌کردند. هم کارهای خانه مانند لباس شستن، تهیه خمیر برای پخت نان، حمل غذا و برخی لوازم سبک منزل و استفاده‌های روزمره اینچنینی با آن انجام می‌شد و هم وقتی که فرصتی پیدا می‌کردند و دور هم جمع می‌شدند یا شاید هم تشت و لگن اضافه‌ای در محافل شاد در دسترس‌شان قرار می‌گرفت، شروع به نواختن روی آن با ریتمی شاد و به قول امروزی‌ها ۶ و هشتی می‌کردند که ضرب‌ها و میزان‌های آن مختص همین منطقه است. با توجه به این که محفل زنانه بود، چکه‌سِما یعنی رقص بومی مازندران هم چاشنی این لگن‌نوازی می‌شد.

این لگن‌نوازی که خاستگاه آن همین جمع‌های زنانه بود، کم‌کم به دورهمی‌ها و جشن‌ها و محافل شاد مردم مازندران نفوذ کرد و به جزئی جدانشدنی از موسیقی شادمانه مردم این استان تبدیل شد. لگن‌نوازهایی که مهارت بیشتری در نواختن داشتند، در جشن‌ها و عروسی‌ها بخشی از مراسم را با هنرشان مدیریت می‌کردند و اگر هم تعدادشان بیشتر از یک نفر بود کنار هم دور یک لگن می‌نشستند و برای این که کمتر خسته شوند به نوبت و بدون این که لگن‌نوازی قطع شود شروع به نواختن می‌کردند. گاهی هم دو نفری روی یک لگن می‌نواختند.

صدادهی لگن هم یکی از نکات مهم این رسم موسیقایی بود؛ یعنی جنس، اندازه و حتی شکل قوس لگن ارتباط مستقیمی با صدادهی آن داشت. به همین دلیل ممکن بود گاهی عنوان شود که فلان شخص تشت یا لگن بهتری برای نواختن دارد.

لگن‌نوازها برای این که صدای بهتری از این ساز خانگی چندمنظوره‌شان بیرون بیاید گاهی از یک نعلبکی یا سینی فلزی کوچکی که قدیم‌تر به عنوان پیش‌دستی به کار می‌رفت، استفاده می‌کردند؛ به این شکل که یک نفر باید کنارشان می‌نشست و نعلبکی یا پیش‌دستی را خیلی نرم و آهسته، با یکی دو انگشت طوری که ضربه‌های لگن‌نواز روی لگن باعث حرکت کردن آن بشود نگه می‌داشت. ضربه‌های لگن‌نواز باعث می‌شد این شئ دوم روی لگن و زیر انگشت‌های یار کمکی او آهسته بلرزد و حرکت کند و صدای دوم ریز و همزمانی شنیده شود. در واقع کاری که این نعلبکی یا پیش‌دستی می‌کرد شبیه به کاری است که امروز تیوترها در بلندگوها و اسپیکرها می‌کنند و با پخش صداهای ریز باعث جذاب‌تر شدن موسیقی می‌شوند.

گام‌های احیای تشت‌لاک

لگن‌نوازی هر چند که هنوز در موسیقی مازندران و بویژه در برخی روستاها رایج است و در بعضی از عروسی‌ها می‌توان آن را یافت، اما طی دو دهه اخیر به مرور کمرنگ شد و به همین دلیل نیز از تعداد بانوانی که لگن‌نوازی را به روال مرسوم گذشتگان خود می‌آموختند، کاسته شد تا این که گروه موسیقی رستاک سال ۱۳۹۲ در یکی از قطعات آلبوم «سرنای نوروز» قطعه‌ای مازندرانی با نام «لاره» را باز تنظیم و اجرا کرد که در قسمت انتهایی آن لگن‌نوازی به شکل برجسته‌ای اجرا و نمایش داده شد.

قصه از این قرار بود که دو تن از بانوان عضو رستاک در سفر پژوهشی گروه به مازندران لگن‌نوازی را بر پایه آنچه که بانوان مازندرانی اجرا می‌کردند، آموختند و سیامک سپهری سرپرست گروه نیز به شکل درست و جذابی از این هنر در تنظیم موسیقی و حتی برای اجرای صحنه‌ای بهره گرفت. این اقدام سبب شد که لگن‌نوازی به شکل گسترده‌ای در جامعه مخاطبان موسیقی نواحی ایران دیده شود و جرقه‌هایی برای احیاء آن شکل بگیرد.

پس از آن، چهار سال بعد هم اتفاق مهم دیگری برای لگن‌نوازی مازندران افتاد. «جهان حیدری» یکی از بانوان اهل سوادکوه مازندران به نمایندگی از زنان این استان در کنسرواتوار موسیقی چایکوفسکی روسیه حضور یافت و لگن‌نوازی را برای پژوهشگران و اتنوموزیکولوژیست‌هایی از سراسر جهان اجرا کرد؛ اتفاقی که سبب شد لگن‌نوازی مازندران از مرزهای کشور خارج شود و مورد توجه پژوهشگران موسیقی اقوام دنیا قرار بگیرد.

در همان سال برگزارکنندگان دومین جشنواره موسیقی بومی «لیلم» نیز تصمیم گرفتند بخش لگن‌نوازی را به این جشنواره اضافه کنند که ۱۹ تن از بانوان متقاضی شرکت در این بخش شدند و با نظر هیئت انتخاب ۱۳ نفر به بخش نهایی جشنواره راه یافتند.

همنوازی تشت‌لاک‌کِتِن‌ها

حالا مدتی است که با تلاش سید جلال محمدی، پژوهشگر و نوازنده موسیقی نواحی و سرپرست گروه موسیقی «آوای تبری» گام محکم‌تری را برای احیاء لگن‌نوازی در مازندران و ثبت آن برداشته و در حال فعالیت برای ترویج این ساز بومی زنانه مازندران و آموزش نواختن آن به نسل جدید است.

محمدی که به دلیل همکاری و فعالیت در تولید موسیقی سریال «پایتخت» و برخی اقدامات دیگر مانند تأسیس گروه‌های موسیقی «دتارچی» و «نقاره سما» طی سال‌های اخیر به چهره‌ای پویا و پرکار در موسیقی مازندرانی تبدیل شده، در جدیدترین اقدام خود تصمیم گرفته گروهی از لگن‌نوازان تشکیل دهد و پس از آموزش آن‌ها، با تلفیق چهار گروه «آوای تبری»، «دتارچی»، «نقاره سِما» و «تشت‌لاک کِتِن» یک اجرای صحنه‌ای متفاوت را آماده کند.

او این روزها در حال آموزش افرادی است که پس از انتشار فراخوان جذب لگن‌نواز اعلام آمادگی کردند تا در این گروه حضور یابند. به گفته محمدی حدود ۱۲۰ نفر پس از انتشار فراخوان برای شرکت در این گروه اعلام آمادگی کردند که با اضافه شدن نزدیک به ۳۰ نفر از هنرجویان او جمع این تعداد به ۱۵۰ نفر هم می‌رسد.

خواندنی

معاون صنایع دستی وزارت میراث:

صنایع دستی باید در زندگی کاربردی شود

معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی با بیان اینکه تحریم، مسائل اقتصادی و شیوع کرونا باعث رکود بازار و کاهش تقاضای صنایع دستی شده است، گفت: برای خروج از رکود و ایجاد رونق در بازار، باید محصولات صنایع دستی در زندگی و جامعه کاربردی شوند.

به گزارش گروه فرهنگی ایرنا، با اینکه تحریم‌های اقتصادی و شیوع کرونا آثار زیان‌بار بسیاری در اقتصاد و بازار صنایع‌دستی بر جای گذاشته، تنوع و کیفیت، اصالت و زیبایی صنایع‌دستی و هنرهای سنتی ایران همچنان مورد توجه و زبانزد علاقه‌مندان و هنردوستان بوده و مشتریان خاص خود را در بازارهای جهانی دارد؛ اما حفظ و رونق بازار صنایع دستی و هنرهای سنتی ایران قبل از هر چیز نیازمند رویکرد خلاقانه به طراحی و تولید و گرایش سلیقه و ذائقه مشتریان داخلی به استفاده کاربردی از محصولات صنایع دستی ایرانی است.

وجود ۲۹۵ رشته صنایع‌دستی ثبت‌شده و فعال و زنده سازی ۱۱۵ رشته منسوخ و فراموش شده، جامعه بزرگ بیش از ۲ میلیون نفری در زنجیره کسب و کار در این حوزه ایجاب می‌کند برای حفظ این بازار ارزشمند که ظرفیت کسب جایگاه مناسب در بازارهای جهانی را هم دارد، دولت‌ها و مجلس‌ها، قانون‌گذاران و مجریان با تصویب قوانین حمایتی و اجرای اقدامات و طرح‌های زیربنایی، پشتیبان همیشگی فعالان این بخش فرهنگی اقتصادی باشند.

پویا محمودیان معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی معتقد است «تأکید بیش از حد بر کاربردی نبودن و تکیه صرف بر جنبه‌های زیبایی‌شناختی یا نوستالژیک آثار و محصولات که عملاً با واقعیت امروزی صنایع‌دستی در تضاد قرار گرفته چرخه تولید، فروش و مصرف محصولات صنایع دستی را کند یا متوقف می‌کند و باید برای جلوگیری از رکود، محصولات صنایع دستی در زندگی و در جامعه کاربردی شوند.»

وی در گفت‌وگو با خبرنگار فرهنگی ایرنا اظهار داشت: بجز آثار منفی برخی رویکردهای ضد فرهنگی، اشکالات طراحی و رعایت استانداردهای بهداشتی و بسته‌بندی، نه تنها باعث کاهش اعتماد مصرف کننده و عدم اقبال به صنایع دستی می‌شود، بلکه حیات رشته‌های صنایع دستی را در معرض تهدید قرار می‌دهد.

فعالان صنایع دستی از تولیدکننده تا سرمایه‌گذار و صادرکننده باید به انتظارات به روز و ضرورت‌های سبک جدید زندگی مردم توجه کنند؛ اما برای رفع مشکلات باید آسیب شناسی دقیق در سه زمینه تولید، فروش و مصرف صورت گرفته، برنامه‌ای آمایشی، مناسب نقاط گوناگون کشور برحسب تنوع جغرافیایی، فرهنگی و حتی زبانی تدوین و با دقت و نظارت کافی اجرا شود.

محمودیان بر اجرای دوره‌های آموزشی تولید محور در حوزه صنایع دستی با هدف ایجاد اشتغال پایدار تأکید کرد و گفت: برای برندسازی و کسب سهم بیشتر در بازارهای جهانی باید در گام اول از بازار جهانی شناخت کافی داشت و بازاریابی اصولی و تبلیغات و ترویج مؤثر محصولات را در همین چارچوب برنامه‌ریزی و عملیاتی کرد. در گام دوم باید توجه داشت محصولات صنایع‌دستی متناسب با بازار هدف مصرف طراحی و همچنین مناسب با هر سطح درآمدی قیمت برای مشتری تولید شود.

تحریم و کرونا؛ عاملان رکود بازار و کاهش تقاضای صنایع دستی

محمودیان اظهار داشت: عدم تأمین معیشت استادکاران بومی به دلیل شناخت نادرست از بازار هدف و سلیقه بازار مصرف در سالیان طولانی از مهمترین عوامل منسوخ شدن هنرهای سنتی است، همچنین زندگی ماشینی و دسترسی آسان به نیازمندی‌ها منجر به این شده که تولیدات صنایع‌دستی که نیازمند زمان، زحمت و آماده‌سازی مواد اولیه طبیعی هستند به سمت فراموشی بروند.

وی جدی نگرفتن مهارت‌ها و توانمندی‌های هنری از سوی مردم را یکی از عوامل اصلی منسوخ شدن هنر هر منطقه عنوان کرد و گفت: ایجاد حسن بالندگی و خودباوری در مردم نسبت به توانمندی‌های هنری خودشان، انتخاب مربی شایسته و باتجربه از میان مردم همان منطقه و برگزاری دوره‌های آموزشی از راهکارهای اصلی حفظ یا احیای هنرهای سنتی است.

معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی گفت: مهم‌ترین علل تعطیل شدن کارگاه‌های تولیدی و منسوخ شدن رشته صنایع‌دستی و هنر سنتی مسائل اقتصادی مانند هزینه تأمین مواد اولیه یا حامل‌های انرژی یا هزینه کارگر است، این مشکلات، قیمت تمام شده محصول را برای خریداران و علاقه‌مندان بالا می‌برد و منجر به کاهش شدید تقاضا و ضرر و زیان تولیدکننده می‌شود و باعث می‌شود هنرمند بازار خود را از دست داده و آرام آرام دست از کار بکشد، حال آنکه در چند سال اخیر هم تحریم‌های اقتصادی و شیوع کرونا، بازار صنایع دستی را به شدت تحت تأثیر قرار داده است.

عکس روز:

عکس از: خدیجه غضنفری

از نگاه دوربین؛ عروس هلندی در اتوبوس شهری

شهروند عکاس

عکس های حرفه ای خود را با کیفیت مطلوب به آدرس ایمیل روزنامه طلوع toloudaily@gmail.com ارسال کنید تا در روزنامه درج گردد